

Pastisseria RAGA Major, 105 - Tel. 72 03 53 ULLDECONA	BAR EL REBOST VICENT FERNANDEZ Carrer Calvari, 57 · ULLDECONA	Video - Foto MILLAN EUROCRHOM - Laboratorio Fotográfico Distribuidor Videos JVC Avda. Ramón Salomón, 19 - Tel. 72 03 63
Mútua General de Seguros AGENCIA LABERNIA Asesorament - Tramitacions - Assegurances - Viajes Major, 108 - Tel. 72 00 81 · ULLDECONA	Auto - Escola PITARCH Plaça Sales i Ferré, 15 - Telèfon 720717 ULLDECONA (Tarragona)	<i>Raferré</i> Radio C/. Sant Antoni, 38 - Tel. 72 01 08 ULLDECONA
FUSTERIA Fco. LAVEGA Carrer Sant Lluc, 29 - Tel. 720223 ULLDECONA	<i>Can Fetitx</i> MARQUINA - IL GIARDINO - PIEROTTO - NINIS C/. Major, 60 - Tel. 72 08 38 ULLDECONA	Oficina Técnica LO Y SA Carrer Major, 111 - Tel. 720048 ULLDECONA
MENSI - BAR Servicio de Bocadillos Hamburguesas, Tapas Variadas Wifredo, 6 - ULLDECONA	JMS ELECTRONICA Joan Miquel Subirats Castell C/. Major, n. 153 Tel. 72 06 38 - Ulldecona	Espumosos SANS BEBIDAS Y REFRESCOS Entenza, 30 - Tel. 72 03 40 - ULLDECONA
LLIBRERIA PASALAMAR Sant Antoni, 13 - ULLDECONA	Rellogeria ITARTE ULLDECONA	Carnisseria BEL - QUEROL C/. Major, 160 - Tel. 72 04 64 ULLDECONA
Construcciones TOSTAO ULLDECONA	Motos - Ciclos VIDAL Motos - Bicicletas - Motocultores MOVICAM y Motosierras TRONK Clavé, 37 - Tel. 72 05 23 - ULLDECONA	Ferreteria GRAU Llistes de Noces - Electrodomèstics SUPER · SER Pintures TITAN-LUX. Distribuidor Oficial BOSCH Major, 104 - Tel. 72 01 89 - ULLDECONA

FESTIVAL INFANTIL

C.C.R.

CARRER MAJOR, 147, 1er. TELÈFON 72 03 37

ULLDECONA, JULIOL/AGOST 1986 NÚM. 25

BUTLLETÍ D'ÚS INTERN

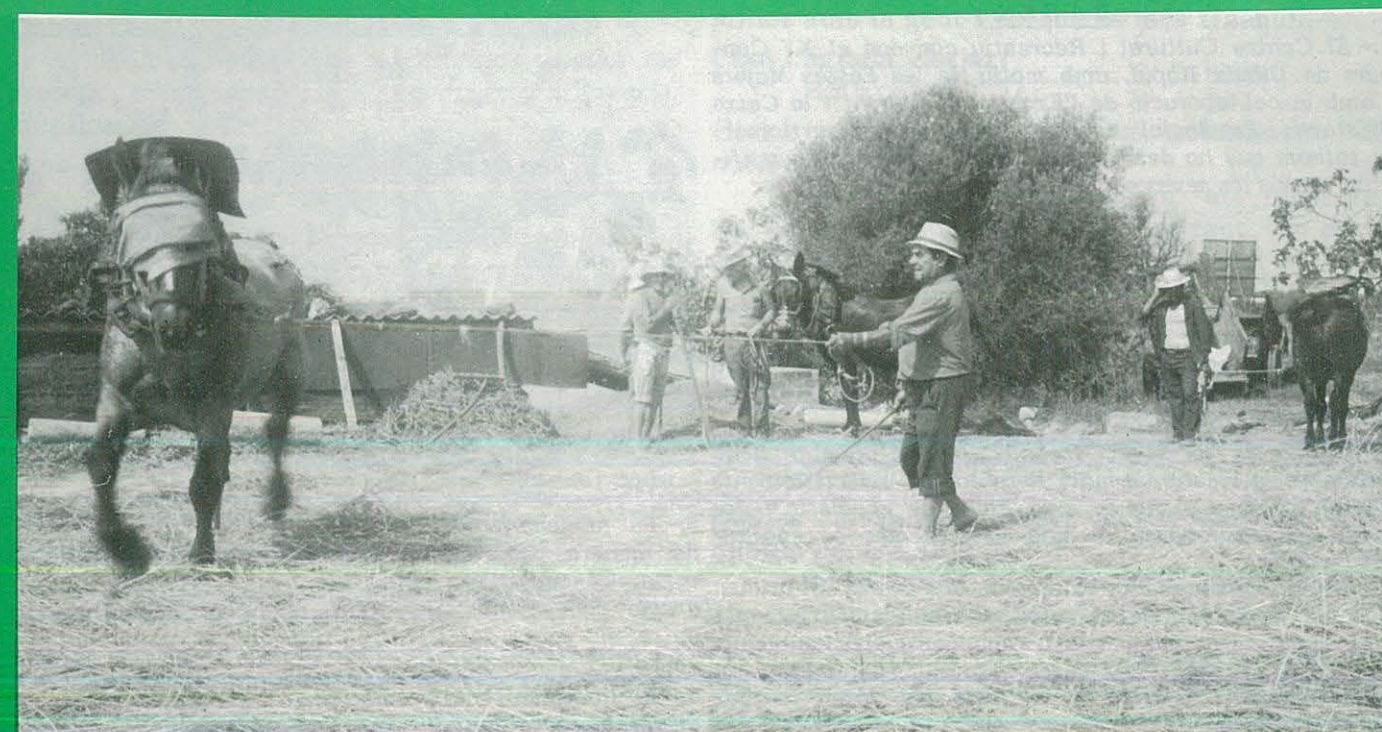
Editat amb la col.laboració de la Diputació de Tarragona

Fundat l'Any 1.947

L'ÚLTIMA BATUDA

Butlletí d'ús intern

C. C. R.

DIRECTOR:

Gabriel Roig i Querol

CONSELL DE REDACCIÓ:

Mª Carme Estellé i Ortí
Pietat Guarch i Roig
Francesc Itarte i Vericat
Càndida Mª Minguet i Itarte
Pilar Miralles i Raga
Joan J. Roca i Labernia
Isabel Sorlí i Torres
Pedro Vidal i Tabueña

NOTA:

El Consell de Redacció agraeix totes les col.laboracions però es reserva el dret de la seva publicació.

El Butlletí d'ús intern C.C.R., no es fa responsable de les publicacions que no vagin signades pel Consell de Redacció. L'exclusiva responsabilitat del text publicat ve identificat per la seva firma.

Activitats del Centre Cultural i Recreatiu a les Festes Majors 1986

Novament s'apropen les Festes en honor a la Verge de la Pietat, la Festa Major. Tots ens preparem per a disfrutar d'aquests dies festius i per a participar amb els diferents actes que es celebren. Com tots els anys la nostra entitat participa vivament en les festes organitzant els següents actes:

-Dissabte dia 6, 10 matí XV CONCURS DE DIBUIX RAPID.

-Dilluns dia 8, 10,30 matí JOCS POPULARS INFANTILS, conjuntament amb el Club Sant Lluc, a la Plaça Màrtirs Tradició (Mercat Vell).

-Dimecres dia 10, 6 tarda, a la Sala de la Biblioteca de l'Espai de la Caixa, TEATRE FORUM amb l'obra de Jean Paul Sartre "MORTS SENSE SEPULTURA" per la Secció de Teatre. Actuarà de moderador el Director de Teatre JOSEP Mª DIEGÜEZ. Aquesta obra es representarà a la cloenda de les IV JORNADES DE TEATRE d'Uldecona, a celebrar els mesos d'octubre i novembre.

-Dijous dia 11, 10,30 matí, conjuntament amb el Club Sant Lluc, JOCS POPULARS INFANTILS a la Plaça Sales i Ferré, amb xocolata per a tothom.

-Dissabte dia 13, 12,30 matí, lliurament de premis del XV Concurs de Dibuix Ràpid a la Sala d'Actes de l'Ajuntament.

-També participarem a la Desfilada de carrosses.

Aquest any la nostra Pubilla serà la senyoreta NATI MESA i HORTONEDA, que ha col.laborat ja des de petita en les diferents activitats del C.C.R.

Des d'aquestes línies només ens resta dir-vos que el Centre Cultural i Recreatiu us desitja unes Bones Festes i espera la vostra participació.

XV Concurs de Dibuix Ràpid

BASES:

1.- El Centre Cultural i Recreatiu convoca el XV Concurs de Dibuix Ràpid, amb motiu de les Festes Majors i amb la col.laboració de l'Excm. Ajuntament i la Caixa d'Estalvis Provincial de Tarragona. Podrà participar-hi tothom que ho desitgi. Els concursants seran classificats segons les seves edats en les següents categories:

- A) Fins als 6 anys.
- B) De 6 i 7 anys.
- C) De 8, 9 i 10 anys.
- D) De 11, 12 i 13 anys.
- E) De 14 anys endavant.

2.- Les inscripcions es faràn a les oficines de la Caixa d'Estalvis Provincial de Tarragona i el plaç per a inscriure's quedarà clos el dia 5 de setembre.

3.- El dia de fer-se els treballs serà el dissabte 6 de setembre, a les 10 del matí, hora en què els participants hauran de concentrar-se a la Plaça de l'Església i des d'allí es traslladaran al lloc escollit per a realitzar els treballs.

4.- Tots els concursants dibuixaran dos temes. El primer serà un model obligat i comú a tots els participants i el segon serà imaginatiu i s'anunciarà oportunament. Els dibuixos realitzats seran exposats als baixos de l'Ajuntament i podran ser visitats pel públic durant les Festes Majors.

5.- Es nomenarà un jurat qualificador que atorgarà de manera general dos premis per cada categoria i tema, concedint-se també els accessos que el jurat cregui convenients. S'establirà una classificació social entre els socis del Centre Cultural que quedin millor classificats en cada Categoria.

6.- El lliurament de premis tindrà lloc el dissabte 13 de setembre, a les 12,30 hores, a l'Ajuntament.

LA NOSTRA GENT

Avui:

NATI MESA i HORTONEDA

PUBILLA C.C.R.

per a les Festes Majors 1986

Enguany la Pubilla que representarà a la nostra entitat durant les properes Festes Majors serà NATI MESA, una noia de 18 anys que ha participat des de petita en diferents activitats realitzades pel Centre Cultural i Recreatiu. Per aquest motiu avui ocupa l'apartat de "La Nostra Gent".

Què esperes de les Festes Majors?

-Passar-m'ho tan bé com les Festes passades i si pot ser millor.

Quines aficions tens?

-D'aficions en tinc moltes, encara que no ho practico, m'agrada molt el bàsquet, futbol, handbol... és a dir tota classe d'esports. També m'agrada la música i canto a l'Orfeó Uldeconenc.

Quins actes de les Festes t'atrauen més?

-Com a Pubilla que sóc, és natural que digui la nit del pregó i presentació de pubilles, però n'hi ha d'altres com per exemple els bous, les actuacions d'algun famós...

Quines coses et vinculen al C.C.R.?

-Abans participava activament perquè feia teatre, excursions, xerrades, etc., però ara per diferents motius no col.laboro tant.

Quina opinió tens de tu mateixa?

-Sóc una persona normal, amb virtuts i defectes com tothom, molt vergonyosa.

Quines coses trobes a faltar de les Festes?

-Com a jove que sóc i amb ganes de gresca, m'agradaria que les festes duressin més dies.

Com veus el jove, avui?

-Jo molt bé, i tu?

En quina altra època t'hagués agradat viure?

-Com no n'he conegut cap més, et diré que en aquesta.

Quin país t'agradaria visitar?

-N'hi ha molts, però per dir-te'n un: Els Estats Units.

Quins projectes tens per al futur?

-Doncs no cap. Viure la vida a cada instant que passa.

Quines coses necessites per a ser feliç?

-Que els que estiguin al meu voltant també ho siguin, això em fa feliç.

Quines qualitats exigeixes a un bon company?

-Per damunt de tot la sinceritat i el poder confiar amb ell.

Lluna o Sol i per què?

-Les dues coses i cada una al seu moment.

Amb quina estació de l'any t'identifiques més i per què?

-Amb la primavera perquè com bé diu el refrany: "la primavera la sangre altera".

Valores molt la forma de vestir d'una persona?

-Sí.

Quin és el teu somni desitjat?

-En tinc molts de somnis, però són infessibles.

Poble o ciutat, per què?

-Poble, ja que al ser més petit et coneixes millor amb la gent i perquè és més tranquil.

Com t'agrada viatjar?

-Amb cotxe.

Creus que l'home respecta actualment el medi ambient?

-No perquè l'home sovint no respecta les lleis i si mirem al nostre voltant tot està molt brut.

Com t'agrada viure?

-Com visc fins ara, ser i fer feliç.

On creus que va l'home?

-Com no ho he comprovat mai no ho sé.

Whisky o vodka?

-Ni una cosa ni l'altra.

Quines vivències creus que t'aportarà ser Pubilla del C.C.R.?

-En principi conèixer més gent. Espero que sigui una bonica experiència.

Et desitgem que totes les teves esperances posades en aquestes festes es puguin fer realitat.

L'ÚLTIMA BATUDA

-Al maig a segar me'n vaig
(Ordins però no blat)

-Al juny la falç en puny.

Així començava el treball "Temps de Segar i Batre" publicat al núm. 18 d'aquest butlletí corresponent al maig/juny de 1985, fa un any.

Intentava recollir tot el que la nostra gent gran ens explicava sobre aquestes feines tan artesanals i laborioses. A més, a més, els dibuixos dels arres (massa reduïts per falta d'espai) volien treure a la llum els que en realitat, a la nostra vila, eren cosa del passat i desconeguts per a molts.

Tot això i com, ja se sap que, una imatge val més que mil paraules, va fer sortir la idea de filmar i poder obtenir un document gràfic de tot el que ja estava escrit sobre el sembrar (Butlletí C.C.R. nº 15), segar i batre.

Quan Maria Joana va presentar la idea a la Junta Directiva del C.C.R., va semblar bé i es va preguntar a Joan Miquel si el podiem comptar amb la part tècnica de càmera a la filmació.

Com ja era temps de segar i batre, per començar a treballar necessitavem blat i era.

Vam voltar buscant-ne una, anant d'un lloc a l'altre, allí on ens indicaven, per trobar la que es conservés millor. L'única encara disponible era la de Agustí Vives, detrás del Puig, per la "Pedra Rellissenta".

Però el blat que ens havien deixat per disposar d'ell se'l va menjar l'herba i per més que vam buscar no vam obtenir resultats positius.

Per tant es va deixar per l'any vinent.

Bé, enguany, Jesús, havia sembrat i al saber-ho vam comptar amb el seu blat.

Així el dia 19 de juny vam anar a segar. Havíem demanat als nostres **artistes**, els que segaven: Pedro Raga, Domingo Arnau, Andreu Torrent i Pere Carapuig, que la vestimenta i demés fos com abans, cosa una mica difícil excepte en el tio Pere que pot ser és l'únic del poble que encara vesteix calçotets de pagès, els de ratlletes blanques i blaves, per anar al camp.

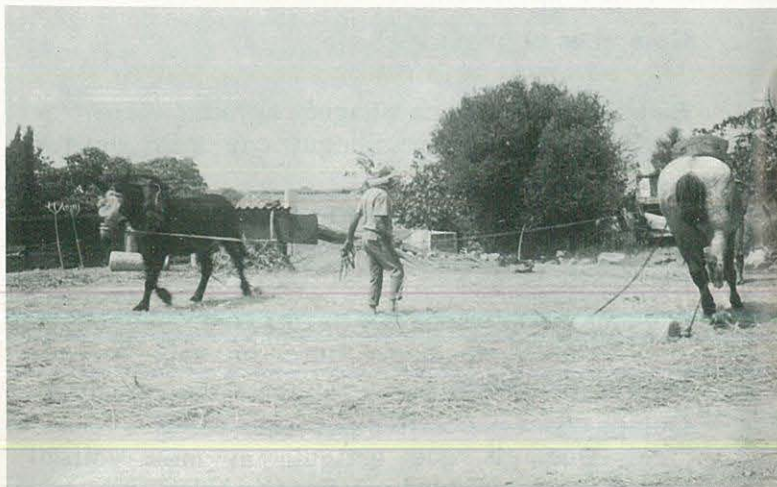
La idea era que tenien que parlar i actuar en temps present, com si realment

CARREGANT EL BLAT AL CARRO

TAPANT-LI ELS ULLS A L'ANIMAL

BATENT AMB DOS ANIMALS

FENT LO CAVALLÓ PER VENTAR

PORGANT

OMPLINT LA BARCINA AMB LA PALLA

avui encara seguessen i batessen com abans. Però no sempre ens va sortir com havíem pensat, sense voler sortien detalls imprevists alguns i, anecdòtics altres, que feien notar que la cosa se feia a un altre temps del que volíem representar.

A més per diverses causes i circumstàncies lluitavem contra la manca de temps per polir-ho. De totes formes la bona voluntat de tothom era palpable i entranyable.

I... va començar a segar. Silenci!:

-*"Jo em tinc que posar a l'esquerra per què sóc esquerré, i si no faria mal als del costat. Vaig tirar de la pila, el meu padrí també ho era i porto la falç amb les dents, a l'altre costat"*.

-*"Llàstima, com no ha plogut, el blat està curt i prim!"*.

-*"Trobo que per ser que s'ha tapat lo sol, fa molta samorda"*.

-*"La faena del segar sempre ha segut una faena pesadeta, ara, entre amics i família, se feia més llevadera"*.

La veritat és que donava gust de vore'ls segar. Semblaven quatre joves amb ganes de fer casa.

Més tard:

-*"Fem un tragué?"*-*"Va, que l'aigua està fresqueta... i bona!"*.

-*"Diu que hi ha anís"*.

També intervenia la tia Ramona Montrós que amb molta gràcia els va portar el marraixó amb aigua i després el berenar.

-*"Farem un mosset i un tragué"*.

-*"Lo sac buit no s'aguanta dret"*.

-*"Qué aulives més bones!"*.

-*"No hi ha aulives com les del terme d'Ulldesona"*.

-*"Però s'han de saber arreglar"*.

-*"Ademés ha de ser la gràcia de la persona. Són de llumetes"*.

Com una de les anècdotes diré que havíem fet fer un pa de pagès com els d'abans, el qual la tia Ramona va llescar i repartir, però al traure les tomaques... les duia dins d'una bosseta de plàstic.

També vam segar amb la dalla per apreciar la seua tècnica.

La tia Maria Forcadell va explicar-nos molt bé per a que servia el **rascle** i... l'haguessen vist passant-lo i tornant-lo a passar.

-*"Aixó és un trillo: tres garbes, una garba damunt i enmig de les altres dos"*.

Vam deixar fets dos **cavallons**, havent segat com una varsella de terra, lo mínim per poder batre.

COSTUMS I TRADICIONS

El dia 5 de juliol vam carregar les garbes al carro i les vam portar a l'era d'Agustí Vives per fer **la batuda, l'última batuda** com deien els nostres **artistes**, que eren: Pedro Raga, Domingo Arnau, Andreu Torrent, Pere Carapuig, Agustí (l'amo de l'era), Joaquin Homs, Joan Callarisa i Manuel Sales. Aquests dos últims portaven els seus animals. També Andreu portava l'egua que ja havia transportat les garbes.

Les dificultats estaven en que els animals no havien voltat mai i l'era feia molts anys que no es **rebatia**, lo qual es una feina molt laboriosa perquè es té que rascar l'argila amb les llaones, emborratxar-se (amerar-se) d'aigua i tirar pallús. Allavontes passen els animals i amb les potes (que ho mesclen tot) i un rodet de pedra molt gros: "Queda plana, fina i forta com l'hormigó". Bé se faria lo que es podria.

Arribat lo carro vam **fer l'erada** i va començar la batuda. Escoltem-los.

- "Possat lo mocador al coll que si no les ares-tes i la pols... sobretot al porgar i ventar. Ai pos, si fos ordi..."

- "Porta el sombrero que en aqueste sol..."

- "Se bat descalç, que si t'entra palla o gra entre les abarques i els peus...!"

- "Quan un se fa gran, se li fa la pell més tendra".

- "Aqueste lo dia del segar, va fer-se malbé els peus amb les espardenyas".

(S'havia posat espardenyas de vetes, encara eren de son pare).

- "Lo blat d'ara té la canya més dobla i és més mal de fer caure el gra".

- "Lo d'ara rendeix més".

- "Antes lo blat era del terreno, la canya era més prima i a vegades se revolcava".

- "Pos té bona espiga".

- "Per a batre, un animal ha de ser prim, menut i liger".

- "Txè, quin animal més preciós!".

- "Posa-li les ulleres i tapa-li bé els ulls si no s'emborratxarà".

- ".....Volta, volta!..., fora, fora!...ieeeee!".

- "Va xiquets!, que la dona ha matat lo conill. Ai les freixuretes, lo fetge i la sang en tomaca!".

- "Hem fet un coc de massanes".

El dia de batre es feia molt bon menjar, cada u tenia un costum: olla, fideus en conill, sanfaina, pel matí alguna pasta amb aigua-dent...

- "Si ens ajudavem varies families **feia el gasto**, el que batia aquell dia".

- "Para!, l'animal s'emborratxat, encara s'hi

ARREPLEGANT EL BLAT

JOAN MIQUEL, FILMANT EL VIDEO

FAMÍLIA MINGUET-GIL. BATENT, ANY 1943

veu, pren embolica-li aquesta camisa per damunt de les ulleres".

- "Ja va, ja va, qui ho ha dit que no aniria!".

- "Salta menut, salta, ieeee castany!".

- "Tira el cap fora, si tirés lo cap dins seria més ruïn".

- "Ja va..., ja va..., aiii, aiii".

- "Porta les **anilles!**".

- "Anilles? Ma güelo sempre hi dia **volanderes!**".

COSTUMS I TRADICIONS

Com sonaven els cascavells i com sortien a l'aire les cançons dels batadors, sentiune alguna:

- " *" Aiiiii!,
Encima del campanariooooo
hay un letreo que dice:
Viva Uldecona, la más hermosa
la más hermosa del mundo enterooo,
iaooooo!"*

Els tres animals van ser una maravilla:

- "Va llarg de fora".

- "Acurceu de dins".

- " *" Si tu casa fuera cárcel,
y tu cuarto un calabozo,
y tu niña carcelera,
yo prisionero gustosooooo, iesssaaaaa".
"Ai pobreta, pobreta....alma, alma".*

- " *" Cuántos hay que te dicen:
Salada, por tí me muero.
Yo que no te digo nada,
yo soy el que más te quierooooo".*

- " *" Cuando se murió mi abuelo
dispuso en el testamento....
alma, alma, negret, ole, ole".*

- "Jo me'n recordo d'una de mon sogre que dia..., feia molta gràcia:

*Del cielo manda Dios
y del infierno quien puede
y en este mundo señores
el que más poca vergüenza tiene".*

- "Altres diuen: el que más dinero tiene".

- "Quan l'animal aixeca la coa corre i posali lo cabàs baix, sino embrutarem tot el blat. Jo ho feia quan era menudet".

"En quina destresa i en quina il.lusió es batia".

- "Va refresquem, porta el marraixó!.
Está fresqueta!".

Les forques, la tinença... són de lladoner i se solien comprar. En canvi el forcat i les forquilles o perxetes se feien d'aulivera. Solien ser anyívoles, es dir, se'n feien de noves cada any.

- "Quan espollogaven ja deixaven de banda les rames que ens anirien bé".

- "No deixeu els arres al sol sino es garcen".

Els arres es van podrin i els més escasos són el rascle de l'era i encara més el rodet de fusta.

Van **fer pallar** i vam mirar d'on bufava el vent, normalment Llebeig.

- "Vinga que avui bufen les canareves". "A vegades són les vinarosenques".

- "Millor dia no el podiem trobar pa ventar".

- "Si no ventes a aquesta era no cal que en

busques cap, que no ventaràs".

- "Fa molta pols, com fa tants anys que no es rebat".

- "Ja ho diu: "Qui no vulgue pols que no vaigue a l'era".

- "Colzeu, colzeu".

I... el blat anava sortint, un blat dorat i calent com el sol que feia. Sortia amb força, amb la força, l'amor i la suor dels homens que hi treballaven.

- "No digues blat que no estigue al sac I ben lligat".

Dos homens van agafar el sac de blat a **braç partit i el van carregar al carro.**

- "Jo aniria així hasta el Montsià".

Un va fer esqueneta i li van pujar la barcina plena de palla, redolant per damunt d'ell fins al carro.

Ens va explicar que fa molts, molts anys, el "Paseo" era tot eres que es van deixar per construir el ferrocarril, l'estació. Que a l'endret de les escoles estaven les anomenades eres del Delme. Llegiu (D è l m e).

Segons el Diccionari Alcover-Moll, **Delme o deume:** La desena part de la collita o d'altres productes de la terra, que es pagava com a tribut a l'Església o al rei i altres senyors; cast. Diezmo.

A més hi havia eres al camí Tortosa, camí Vinaròs, camí Godall, les del Puig, camí Alcanar, una d'enrejolada al Molí Nou,...

La batuda estava feta, allí estaven la palla i el blat.

Tots estavem molt contents per haber pogut reflexar treballs i vivències passades i, poder-ho transmetre a la nostra gent.

Volem agrair a tots la seua col.laboració des de els nostres artistes fins als que queden a l'anonimat. A tots gràcies, de tots necessitem.

I, també, demanar a tothom que conserven els arres, utensilis i coses antigues, que aprecien i conserven en lo que té de valor cultural i artesanal llocs, cases o edificis; que ens ensenyen les cançons, dites, contes que **saben de sempre.** En definitiva **CONSERVEM LES NOSTRES RAILS.** No es pot perdre la coneixença de tants anys d'història, treball i vivències del nostre poble.

Creiem que un dia comptarem a la nostra vila amb un museu on tot això pugue ser exposat. Petició que fem arribar a les nostres autoritats.

A tots, gràcies!.

CANDI

SECCIÓ DE TEATRE

PETONS A GO-GO

de Martí Camprubí i Puigmeró

CARLES BOCAGE.

Professió: Actor. Edat: 25 anys.

Il.lusions: Moltes. Estat: enamorat.

Així és senzillament el protagonista de la nostra història, una història una mica amarga en el fons però que s'endolceix amb uns quants petons: l'amor és tant dolç!

En Carles somniava en grans triomfs, en cartells lluminosos i acolorits, en l'èxit i la felicitat, i no pas perquè fos un jove de massa pretensions o banyat per l'orgull. En Carles té el cor massa gran per desitjar tan sols coses materials: la seva victòria seria el regal ofert a una mare bondadosa que havia confiat i animat el seu fill. Esser un bon actor de teatre no era pas una cosa tant senzilla: era necessari el talent, la bona presència i inclús una bona carta de recomanació.

I així, gràcies a la història d'en Carles Bocage, reconeixem ja no tant sols el teatre per fora, amb tota la seva magnificència, brillantor i luxe. És ara, quan coneixem el veritable teatre, el que s'amaga darrera del teló: els llargs i treballosos assajos, les diferències entre els actors i les seves rivalitats, els nervis, la tristesa, el sentiment, els interessos econòmics i, a més a més, inclús algun electricista perdut desenrotllant fils o canviant bombetes. Màgia per fora, vida per dins.

En Carles no és pas com Susanna Delacroix o Raul Denis, aquests primers actors

que configuren una perfecta parella treta d'una frívola revista del cor. Ni tampoc té res a veure amb l'ambició de l'exaltat director teatral Bertín o l'avarícia de l'empresari Tournier. Per això és comprés molt millor per l'encisadora Kitty, la filla del simpàtic Mr. Brown, la qual, malgrat la dificultat que li suposa l'idioma sap llegir en el llenguatge universal dels sentiments; o bé, per l'eficient criada Eva, que també somnia en estrenes i rams de roses. I, naturalment la seva enamorada, la Jacqueline, la bona i tendra Jacqueline que aconseguirà justament l'amor del seu Carles.

A la fi de la història, com al teatre, tot serà de color de rosa: triomf de l'amor i dels sentiments, de la bondat i la ingenuïtat. Darrera el teló, els personatges continuen representant el paper de la seva vida: uns més malvats, altres més ingenus. A la fi, el teatre acaba confundint-se en la vida. Malauradament, no solen existir directors exaltats que puguin fer repetir una escena, o un públic divertit que aplaudeixi una bona obra: Teatre o vida? Vida o teatre?. Potser som també nosaltres uns bons actors sense adonar-nos-en com li ocorrí a en Carles. A ell, però, els petons a gogó li convertiren la màgia en vida, en amor.

SECCIÓ DE MUNTANYA

En el momento de entregar este artículo, he decidido cambiarlo, volviéndolo a redactar, para así poder dar homenaje a ese ente tan querido y tan maltratado como es la naturaleza. Por... ha sido incendiado un monte, y en esta ocasión nuestro Montsià siente el zarpazo del fuego de una forma violenta. Algo tan castigado por la sequía y con tan pocos elementos a su favor, se ha visto castigado, por la imprudencia, inconsciencia e ignorancia de los humanos.

Como siempre la naturaleza, volverá a rebrotar, y diremos otra vez: no pasa nada; pero si que pasa, puesto que nadie quemara la casa de su vecino y más si este le ayuda, aunque luego la reconstruya. Todos estos hechos, aunque no sepamos verlos, repercutirán en algo que no se reconoce, ni siquiera se ve, solo se intuye, el futuro, no el inmediato, sino el lejano, porque llegará el día que si no se remedia, los padres a sus hijos y los abuelos a sus nietos, solo podrán presentar como ejemplo de sus recuerdos infantiles viejas fotografías o raídas postales. Podemos llegar incluso a darnos cuenta dentro de mucho tiempo, que el tesoro que significa tener una planta viva es maravilloso, y en un afán humano de poseerlo todo egoístamente lleguemos a privar a nuestros semejantes de tal joya.

Hemos de ser más realistas, y lo cierto es que con bosques quemados no se llega a ninguna parte, solo se consigue una degradación del terreno, una paulatina desertización.

El Montsià, estaba mal, algunos veíamos con orgullo como algunos pinos crecían en su falda, teníamos la esperanza que en vez de decrecer fuera aumentando la zona verde. Que la maleza característica mezclada en algunas ocasiones con "carrasques" fuera

"LA FORADADA" MONTSIÀ

ganando la piedra de los montes áridos que volviera a ser algo que se va superando poco a poco hasta alcanzar la victoria, pero he de reconocer que estas ilusiones se rompen precipitadamente en una sola tarde, cuando un humo denso envuelve nuestra montaña. Luego contemplaremos las cenizas, veremos rebrotar algunos matorrales y nuestra ilusión volverá con la esperanza, que en realidad es lo único y lo último en perderse. Seamos conscientes y tratemos a la naturaleza como si de nuestra casa se tratara, lo mejor que sepamos.

La "Secció de Muntanya", ha realizado una serie de salidas, como son las de Bel y las Gubias, en las cuales se ha producido una afluencia significativa de colaboradores. Por otra parte, ha habido una colaboración en los campos de trabajo de arqueología en el "Castell" del que se ampliará otros datos en posteriores artículos.

ACAMPADA A BEL

DURACION: Días 7 y 8 de Junio.

SALIDA: A las 5 de la tarde del día 7.

REGRESO: A las 8 de la tarde del día 8.

PERSONAL DE LA ACAMPADA: Joan Ferré, Oriol Ferré, Feliu Ferré, Glòria Celma, Joan Poy, Mari Barrera, Anna Poy, Joan Poy, Patric Montaner, Tere Garrit, Jesús Querol, Josep Doménech, Josep Navarro, Lali Nogales.

VEHICULOS: 2 "Land Rover" y 2 "Seat Trans".

MATERIAL DE ACAMPADA: 4 tiendas de acampada, 2 camping-gas, 1 fogo-gas, cuerda, botiquín, repuestos.

LUGAR DE ACAMPADA: Afueras de Bel.

INCIDENCIAS: Llegada al atardecer, preparación del campamento y cena / Después de cenar fuimos al pueblo, pues eran Fiestas. Invitaciones por parte de aquellas gentes y degustación de pastas y licores típicos de la población. Llegada al Campamento de las últimas personas, 6 de la madrugada.

Después de levantarnos y desayunar, fuimos a ver las diferentes fuentes de agua que habían por los alrededores.

Antes de comer asistimos a una subasta típica del pueblo.

Una vez descansados, empezamos a levantar el Campamento, a las 6,05 empezamos el regreso a casa.

ACAMPADA A LAS GUBIAS DEL PARRISAL

DURACION: Días 5 y 6 de Julio.

SALIDA: A las 6 de la tarde del día 5.

REGRESO: A las 8 de la tarde del día 6.

PERSONAL DE LA ACAMPADA: Joan Ferré, Oriol Ferré, Feliu Ferré, Josep Mª Doménech, Josep Mª Navarro, Jesús Querol, Josep Mª Abilleira, Josep Roig, Thierry Montaner, Patric Montaner, Tere Garrit.

VEHICULOS: 1 "Land Rover" y 1 "Patrol".

MATERIAL DE ACAMPADA: 3 tiendas de acampada, 1 fogo-gas, 1 camping-gas, cuerda, botiquín, cafetera y recambios.

LUGAR DE ACAMPADA: Minas de MARUJA.

INCIDENCIAS: Llegada a las minas al atardecer y montaje rápido del Campamento, seguidamente cenar para preparar después el típico "CREMAT" y conversar de diferentes temas. Pronto a dormir, a las 8 de la mañana nos levantamos y desayunamos para rápidamente después desmontar el Campamento. Con las mochilas a la espalda, salimos en dirección a las GUBIAS, pasándolas. Al volver, comimos y descansamos un rato, en este lapsus de tiempo tuvimos que curar a una persona que había sufrido una herida en las Gubias. (Aquí pudimos probar lo que habíamos aprendido en las conferencias del Dr. Blasco).

De nuevo volvimos a las MINAS y cargamos todo el material en los coches y regresamos a Ulldecona por los Puertos de Fredes.

MAPFRE

Grup Assegurador

MAPFRE MUTUALITAT ASSEGURANÇA
MAPFRE VIDA, S.A.
MAPFRE INDUSTRIAL
MAPFRE ACCIDENTS TREBALL

Delegat a Ulldecona: PERE SANS i ARASA
Sant Antoni, 28 - Telèfon 72 03 37

JUGOS-BOL

RESTAURANTE "BARBACOA"

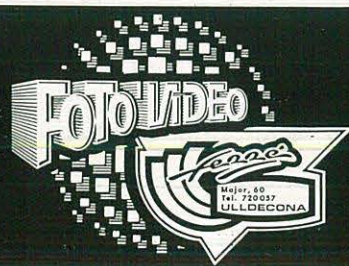
- ZUMOS DE FRUTAS NATURALES
- CLUB DE BOLOS
- SALA DE REUNIONES
- SALON PARA BODAS Y BANQUETES
- RINCON DE JUEGOS

Local con aire acondicionado

Avda. Salomón, 20
Tel. 720662 ULLDECONA

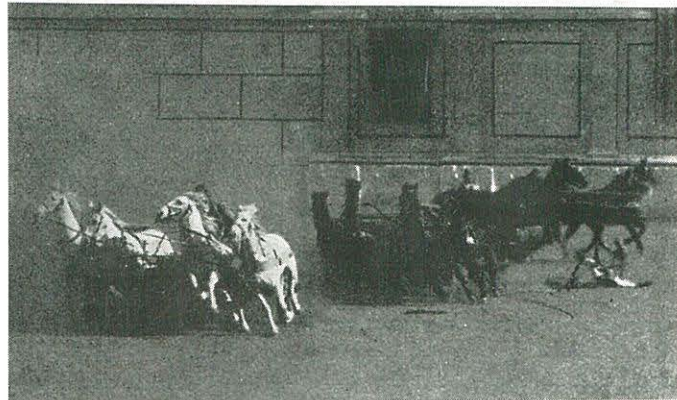
SPTA
INDUSTRIA GRAFICA.

PAPELERIA
Mayor, 91
Teléfono 720024
TALLER
Montemolin, 15
Teléfono 720311
ULLDECONA (Tarragona)

L'altra
manera
de
fer
fotografia

UN SOMNI D'ESTIU

És bonic l'estiu, si, sobretot els capvespres.

Jo m'assec al balcó, és un balcó prou espaiós i com la seva alçària és pronunciada, sol passar un suau ventijol que m'amanyaga i em porta somnis de tots els temps; quasi us podria dir que, de vegades, fins n'esdevé algun una mica patrici perquè -és clar- els plebeus tenen altra feina que somiar. Com us deia aquest vent em porta a temps tan llunyans que els cotxes, que passen pels peus de la casa, es tornen petits carruatges arriats per àgils corcers que només rellinen en voler-se aturar. És un altre carrer, de veritat, i fins i tot us diria que el meu balcó es transforma en benestant tribuna d'on obiro el populatxo com va i torna tot enfeinat en fer no sé quants milers de coses. Són distants, distants i empetitits, plens de problemes i de mancances, trucant a cent portes que gairebé sempre resten tancades, però ells són fermes -potser la força la dona el moviment, el sentit de desequilibri que solen posseir-.

Algun cop, ara ja no ho faig tant perquè diuen els filòsofs i moralistes que no és adient, els feia arribar uns quants denaris, fatxada avall, i m'agradava veure com es barallaven i discutien sobre la nova propietat. Feien unes disertacions prou revolucionàries i simpàtiques per aquests temps i, mentre uns arribaven fins i tot a les portes del mateix Olimpe, sempre hi havia algun eixerit que s'esmunyia de la dissertació per a fer-se el botí, esquifit botí però prou net i mancat de violències i rancúnies que solen acompanyar a aquestes recompenses.

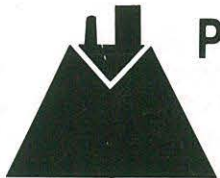
A les calendes donava un cop d'ull i quan em feia falta alguna cosa de la casa

passava pel mercat, allí sempre trobava de tot i el preu, que us diré, quan hi ha diners tot són bones ocasions. Vaig comprar una egua blanca per anar a joc amb la túnica. No sé pujar-hi pas a l'egua i les quadrigues les trobo molt incòmodes però l'augur em deia que m'aniria bé una egua d'aquesta mena i jo, per si de cas, l'he comprada; ja veuré més tard si em pot servir per alguna cosa, en aquests temps de plenitud, mai se sap el que ens pot demanar el cos. En qualsevol moment igual potser que es posi la moda de treure a passejar l'egua pel carrer principal, per tal de comparar-la amb la dels altres i jo ja hi seré a punt.

La calenda que ve hauré de tornar a fuetejar uns esclaus, no és pas que em queixi del seu servei que ha esdevingut sempre puntual i bo, però m'han dit que és bo pels nervis; si, sembla que el cos es relaxa i veus les coses amb més optimisme, i que no faré jo per la salut!.

Més tard quan els estels s'amistancen amb la nit i tot és caliu i plenitud el meu somni fuig i em deixa altra vegada dalt del balcó. Són quasi bé les deu i el sopar deu ser a punt. Em donen gana aquests somnis i per a no perdre'ls del tot em regalaré els dedins amb un bon vi, negre com la nit, fresc com la lluna i un bon cafè per acabar l'àpat. El cafè l'aniré a prendre sota els porxos. Allí, si trobo algún xerraire, li contaré quantes coses bones ens havem perdut per haver nascut pobres i en aquest temps.

C. A. R.

PRODUCTES QUÍMICS

PERE VIDAL i TABUEÑA

Distribuidor de

Shell Agricultura

Abonaments químics

Matèries primes: Acetats, àcids, alcohols, cloruros, bicarbonats, aigua destil·lada, nitrats, sulfats, etc.

Tractaments d'aigües potables

Piscines: Hipocloridrs, clorhidrics, sulfat d'alúmina, desinfectants.

Desinfectants per granges

Plaça Bàscula, 6 Tel. 72 07 54 ULLDECONA

SABIES QUE...?

Tords contaminats

En aquests moments, als escèptics pot semblar-los una hipòtesi possible però encara no comprovada. Els més ponderats com el Sr. Metge titular del poble veí de Rossell, ja han donat el seu crit d'alarma. A la seva consulta un cartell penjat a la paret anuncia: "Enguany no es podran consumir tords, perquè vindran contaminats de Chernobil". Que hi ha de cert en aquesta sentència?....

El cert i segur, és que tots coneixem el malaurat desastre de la Central Nuclear de Chernobil, el passat dia 26 d'abril. En aquests moments és molt difícil de precisar l'envergadura i conseqüències que va tenir o pot tenir a curt o a llarg termini aquest accident. La informació que se'ns ha donat ha estat poca i atenuada. És evident que per a molts, l'interès rau en els beneficis econòmic, polític i militar, que la manipulació dels materials radioactius comporten, per això se'ns ha suavitzat tot el que s'ha pogut. Se'ns ha dit que una vegada succeït el desastre es varen evaquar de Chernobil a unes 90.000 persones, s'empraren per a l'operació 1.216 autocars i 1.500 camions. Els tords també els varen evaquar?... Segur que no!... Ningú va pensar amb els tords!... És clar,... uns animalets tant petitets i que en aquells moments estaven ajupidets al seu niu... Pobres tords!. La pols radioactiva els va enfarinar de cap a peus!.

Fa uns anys, una frase propagandista ens anunciava, "Àtoms per a la pau", i és cert que és millor que siguin usats en aquest camp que no pas en el bèl·lic. Però aquests àtoms, vestits de blanc, asèptics i innocents (estic parlant d'aparences) per una part solucionen o alleugereixen problemes de salut (bomba de cobalt) i problemes d'energia, però per l'altra ens enverinen la terra. La recerca de solucions que tendissin a l'anul·lació dels perills de la radioactivitat, suposo que deu ser un somni, i ara vivim en una època en la qual els somiadors estan molt desacreditats. Aneu, aneu a preguntar-li a un tord, nat en aquelles dates, allà per les terres d'Ucraïna, que en pensa de les Centrals Nuclears; que en pensa de la raça humana i quina fou la seva primera impressió, al treure el cap pel vorell del niu i veure apropar-se el núvol radioactiu.

El tema dels perills nuclears ha estat abastament debatut i difós, però penso que davant de qualsevol nou esdeveniment, diguem-ne surgència de radó ara o perill d'holocaust demà, no és sobrer de remarcar-lo i de donar-lo a conèixer. És admirable el prodigi de

l'avenç tecnològic, però aneu i expliqueu-li aquests avenços científics i tecnològics a un d'aquests animalets de Déu. Aneu i expliqueu-los que si aquest any no els creixen les plomes que no es preocupin, que els creixeran l'any que vé. Aneu i expliqueu-los si el seu germanet de niu, es va quedar mort al seu costat, que es llei de vida. Aneu i expliqueu-los els sopars de duro!... Bastards i ignorants!... Però no us adoneu que cada dia us aïropeu més i més a la vostra pròpia destrucció?. I si només fós el vostre propi holocaust, això rai, però el mal és que ens esteu preparant el nostre i tot, i això no és correcte. No en teniu prou en perseguir-nos amb núvols de perdigons que ara ho feu amb núvols de radioactivitat?.

S'atança el moment en que els tords han de fer el seu pelegrinatge anyal, i alguns d'ells s'aproparan a les nostres comarques atraïguts per les nostres olives i per unes normes de tradició que es perden en el temps. No tots els que vindran seran fills d'Ucraïna, però qui els sabrà distingir?...

Deixant a part que el matar tords també és atemptar contra la natura i si és delictiu contaminar la natura, també és delictiu el matar ocells indefensos, però sembla ésser que la nostra societat és molt permissiva amb els caçadors, bé, deixant això a part... que son figures d'un altre paner... Quin caçador amb coneixement de raó gosarà matar i menjar un sol tord, sabent el risc que això comportarà?... Nosaltres no tenim aquesta vocació i les nostres dones no aspiren a la incertesa en els seus parts i als joves tampoc els va això de la "movida" de una premarura impotència sexual. És per això que jo penso seguir el consell del metge de Rossell. Els tords sí!... Els que estan guardats al congelador de l'any passat. Els que vindran deixar-los tranquils, que crien i es multipliquen, que al pas que anem n'acabarem la raça.

FRITAVÉR

Es un producto AVIMON, S.A.

Delegación: Murada de Baix, 105 - Tels. 72 02 51 - 72 06 22
Apartado 23 ULLDECONA (Tarragona)